

קרן פנסיה ותיקה

קרן הפנסיה של פועלי ועובדי
מפעלי משק ההסתדרות בע"מ

קרנות הפנסיה הוותיקות
דוח המנהל המיוחד ליום 30 בספטמבר, 2014

תוכן העניינים

2	פתח דבר.....
6	1. תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה.....
6	1.1. מבנה ארגוני של קרנות הפנסיה.....
9	1.2. ארועים מיוחדים מאז הדוח הכספי האחרון.....
14	1.3. חוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.....
16	2. מצב כספי.....
16	ההתחייבויות הפנסיוניות.....
16	2.1. הערכת ההתחייבות האקטוארית.....
16	2.2. יתרת גרעון הקרן.....
16	2.3. אופן חישוב הסיוע לקרנות.....
16	2.4. שיטת חלוקת הסיוע.....
17	2.5. כרית ביטחון לקרנות.....
18	3. תוצאות הפעילות.....
18	השקעות:.....
18	4. השפעת גורמים חיצוניים.....
18	התחייבויות תלויות ותביעות:.....
19	5. בקורות ונהלים.....

פתח דבר

א. כללי

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר הן "קופות גמל לקצבה" ו"קרנות ותיקות", כהגדרת המונחים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הפיקוח גמל") ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות מס הכנסה"), והן מאושרות ופועלות לפיהם. קרנות אלו סגורות למצטרפים חדשים החל מיום 1.4.95, בהתאם להחלטת הממשלה.

בעקבות הגרעונות שנוצרו בחלק מקרנות הפנסיה הוותיקות, בוצעה במהלך שנת 2003 רפורמה מקיפה. במסגרת הרפורמה האמורה הותקן תקנון אחיד לכלל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר: מבטחים, מקפת, קג"מ, נתיב, בניין, חקלאים אגד והדסה (להלן: "קרנות" או "קרנות הפנסיה" או "הקרנות הוותיקות שבהסדר") ומונו להן מנהלים מיוחדים. כן נקבע במסגרת אותה רפורמה כי יינתן סיוע ממשלתי לקרנות שבהסדר לצורך מימון הגרעונות האקטואריים.

החל מיום 1 באוגוסט 2011 מכהן יואב בן אור כמנהל מיוחד של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), למנהל המיוחד נתונות כל הסמכויות והתפקידים שיש למנהל עסקים במבטח, לדירקטוריון שלו, לוועדות הדירקטוריון ולדירקטורים שלו.

לצורך הסדרת האיחוד התפעולי של הקרנות הוותיקות שבהסדר, נחתם בין הקרנות "הסכם לאיחוד תפעולי" המהווה תשתית משפטית להסדרת התפעול המשותף, לרבות בנושא חלוקת הוצאות התפעול בין הקרנות.

כתוצאה מהאיחוד התפעולי, עברו עובדי הקרנות בתחילת שנת 2008 למשרדים חדשים באתר מרכזי אחד, ופינו את המבנים מהם פעלו עד אז. צעד זה הביא לצמצום גדול בעלויות התפעול וכן להתייעלות בעבודה השוטפת.

במסגרת תפעול הקרנות באמצעות ארגון אחד משותף, הוקמו מרכזי שירות לקוחות ב-4 אתרים ברחבי הארץ: תל אביב, ירושלים, חיפה ובאר שבע, ובהם נציגי שירות המעניקים שירות לעמיתי כלל הקרנות.

במסגרת האיחוד התפעולי של הקרנות, נשמרת הזהות המשפטית הנפרדת של כל קרן, ובכלל זה קיימת הפרדה ברורה בין הנכסים וההחייבויות של כל קרן.

ב. הסיוע הממשלתי והגרעון האקטוארי

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, מעבירה הממשלה לקרנות סיוע ממשלתי.

ביום 29 באוגוסט 2013 הורה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון על עדכון לוח תזרים המזומנים לסיוע הממשלתי הישיר לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר. ביום 30 בדצמבר 2013 הורה הממונה על עדכון נוסף של לוח תזרים המזומנים לסיוע הממשלתי הישיר לקרנות הפנסיה, וזאת בשל נסיבות מיוחדות הנוגעות לתקציב המדינה לשנים 2013 ו-2014.

עדכון לוח תזרים המזומנים כאמור הביא להארכה של 10 שנים בתקופה הכוללת להעברת הסיוע הממשלתי הישיר לקרנות (כך שמועד סיום העברת הסיוע האמור נקבע לשנת 2048 במקום שנת 2038 לפי לוח תזרים המזומנים הקודם). הפריסה המעודכנת הגדילה את שווי הסיוע הישיר הכולל ליום 31 בדצמבר 2013, בכ- 6,076 מיליוני ש"ח והקטינה את הסבסוד הכולל בגין אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" שהקרנות ירכשו בעתיד בכ- 2,699 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2013. בהתאם לכך, הפריסה המעודכנת כאמור גרמה להקטנת הגרעון הכולל בקרנות ליום 31 בדצמבר 2013 בכ- 3,376 מיליוני ש"ח. כמו כן, הארכת תקופת הסיוע הכוללת הביאה להארכת משך החיים הממוצע של נכסי הקרנות ולצמצום הפער הכולל שבין משך החיים הממוצע של ההתחייבויות בקרנות ביחס לנכסי הקרנות.

ככל שכלל נכסי הקרן, לרבות הסיוע הממשלתי, לא יספיקו לכיסוי מלוא סכום הגרעון האקטוארי, או ככל שיתקיים עודף אקטוארי, יופעל מנגנון האיזון האקטוארי הקבוע בהוראות התקנון האחד, וזאת אם הגרעון או העודף האקטוארי הם בשיעורים הקבועים לעניין הפעלת המנגנון לפי הוראות התקנון.

כך, ועל פי הוראות התקנון, אם הגרעון האקטוארי יעלה על 5% מסך כל ההתחייבויות של הקרן, או ככל שייווצר גרעון אקטוארי בסכום העולה על 3% מההתחייבויות במשך שלוש שנים ברציפות, על קרן הפנסיה, בכפוף לאישורו של המפקח על הביטוח, להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, כך שיופחתו זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאירים, בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגובה יתרת הגרעון.

יצוין כי באופן דומה, ככל שייווצר עודף אקטוארי בשיעור שיעלה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן, תהיה רשאית הקרן, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח, להגדיל את זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאירים בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגין היתרה שעולה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן כאמור.

מנגנון האיזון האקטוארי כולל הוראה נוספת ולפיה ככל שגרעון הקרן עולה על 0.65% מסך התחייבויותיה, וזאת בשל הגדלת התחייבויות הנובעות מתיקון התקנון או שינוי בהוראות הדין, תהיה הקרן רשאית להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח.

גובה הגרעון או העודף האקטוארי עשוי להשתנות בעיקר בשל שינויים שיחולו בהנחות האקטואריות ובגורמים נוספים המובאים בחשבון בעריכת המאזנים האקטואריים, ובמיוחד בגין שינויים שחלים בשיעורי ריבית ההיוון. סדרת שיעורי ריבית ההיוון נקבעת על פי שיערי היוון מצוטטים על ידי חברה מצטטת שנבחרה לצורך כך על ידי משרד האוצר (להלן: "ווקטור הריביות").

היוון לפי ווקטור הריביות מתבצע על ידי היוונים של תשלומים או הכנסות עתידיים של הקרנות בכל תקופה לפי הנחת שיעורי תשואה חסרת סיכון ריאלית הצפויה לתקופה הנבחנת. שינויים קטנים יחסית בווקטור הריביות גורמים לשינויים גדולים בערך הנכסים וההתחייבויות, וכתוצאה מכך משפיעים באופן ניכר על היווצרות גירעון אקטוארי או עודף אקטוארי.

יצוין כי אופן חלוקת כספי הסיוע הישיר לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברטון, הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. ליום 30 בספטמבר, 2014 עומד שיעור הגרעון כאמור על 4% בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקה זו הינה בתיאום ובאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כאמור במכתבו למנהל המיוחד מיום 27 באוגוסט 2013.

ג. כרית ביטחון לקרנות

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות, הודיע משרד האוצר לוועדת הכספים של הכנסת ביום 19 במאי 2003 כי תועמד כרית ביטחון לקרנות. על מנת להבטיח שימוש מיטבי בכרית הביטחון האמורה, הקים שר האוצר ועדה ציבורית לבחינת אופן השימוש בכרית הביטחון (להלן: "הוועדה הציבורית").

במכתב מיום 16 ביוני 2009 הביא מנכ"ל משרד האוצר והממונה על התקציבים דאז את עמדת הדרג המקצועי במשרד האוצר באשר לעקרונות יישום כרית הביטחון (להלן: "מכתב העקרונות").

על פי מכתב העקרונות, יוקצה לכרית הביטחון עבור כל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר סכום מרבי של 11 מיליארד ש"ח צמוד למדד, בגין חודש ינואר 2009, בתוספת 4% ריבית שנתית. סכום זה יותאם בהתקיים אירועים מסוימים כמפורט במכתב העקרונות.

במכתב מיום 13 ביוני 2010 הודיע הממונה על התקציבים במשרד האוצר כי הסכום המרבי שיוקצה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר כאמור במכתב העקרונות יועלה בסכום של 320 מיליוני ש"ח, וכי ביתר האמור במכתב העקרונות לא יחול כל שינוי.

בהתאם להנחיית הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, ניתן ביטוי במאזני הקרנות הוותיקות שבהסדר החל משנת 2008 לאמור במכתב העקרונות. בהתאם לכך, סכום הסיוע בגין כרית הביטחון נכלל בדוחות הכספיים והאקטוארים.

ביום 7 באוגוסט 2011 הגישה הוועדה הציבורית את הדוח הסופי שלה לשר האוצר. הוועדה הציבורית המליצה כי כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גירעון הקרנות הוותיקות שבהסדר הנובע מירידה בעקום הריבית, וזאת ביחס לריבית צמודה של 4%, אשר היתה בסיס לחישוב הגירעון האקטוארי של הקרנות במסגרת תכנית ההבראה שנקבעה להן. כמו כן, בהמלצות הוועדה הציבורית נקבע, כי הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סך של 11 מיליארד ש"ח, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן, לעומת המדד לחודש ינואר 2009, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור. לסכום כרית הביטחון שנזכרת בהמלצות הוועדה הציבורית כאמור יש להוסיף סכום של 320 מיליוני ש"ח כאמור במכתבו של הממונה על התקציבים במשרד האוצר מיום 13 ביוני 2010.

עוד יצוין, כי ביום 16 ביוני 2011 הוגשה תגובה מקדמית מטעם המדינה בבג"ץ 2959/11 קרן הפנסיה עתודות הוותיקה ואח' נגד שר האוצר ואח', אשר במסגרתה הודיעה המדינה, בין היתר, כי בכוונתה לעגן את המלצות הוועדה הציבורית בחקיקה ראשית, לאחר שיופץ תזכיר חוק מטעם הממשלה לעיון והערות.

בהתאם להודעת המדינה כאמור, פרסם משרד האוצר ביום 3 בינואר, 2012 תזכיר חוק, אשר כלל תיקונים מוצעים שונים לחוק הפיקוח, וזאת לצורך קביעתם של העקרונות והכללים להקצאת סכומים מתקציב המדינה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר במטרה למתן את השפעת השינויים בעקום הריבית על זכויות העמיתים בקרנות.

ביום 16 בפברואר 2012 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה את התיקונים המוצעים לחוק הפיקוח (להלן: "הטייטה" או "טייטת החוק"). טייטת החוק כוללת, בין היתר, הוראות לעניין חישוב הסכומים שיוקצו לקרנות הפנסיה, בהתקיים התנאים הקבועים לכך בטייטה, וזאת באופן התואם את המלצות הוועדה הציבורית, כפי שבאו לידי ביטוי בנוסחה 10 לדוח הוועדה. בהתאם להוראות הטייטה, הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סכום של 11.32 מיליארד ש"ח. סכום זה יעודכן לפי שיעור השינוי שחל במדד לעומת מדד חודש ינואר 2009, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור.

כן נכללת בטייטת החוק הוראה, ולפיה גובה תקרת כרית הביטחון תותאם לירידה הצפויה בהתחייבויות הקרנות בשל תשלום קצבאות, וזאת בהתאם למנגנונים הקבועים בטייטה ובכפוף לסייגים הקבועים בה לעניין זה. עוד מוצע לקבוע בטייטת החוק כי כל סיוע נוסף שיינתן לקרנות שבהסדר לאחר מועד קבלת התיקון המוצע, ככל שיינתן, יבוא על חשבון כרית הביטחון, כך שסכום הסיוע הנוסף יופחת מכרית הביטחון.

הקרנות שבהסדר הביאו בפני משרד האוצר, במכתבן מיום 25 בינואר 2012, את הערותיהן לתזכיר החוק. במכתב האמור ציינו הקרנות, בין היתר, כי אין מקום לקבוע במסגרת החקיקה המוצעת הוראות שונות הנכללות בתזכיר החוק, ובכלל זה לעניין ההתאמה המוצעת בתקרת כרית הביטחון לירידה בהתחייבויות הקרנות, לעניין הפחתת הסיוע הנוסף שיינתן בעתיד (ככל שיינתן) מסכום כרית הביטחון, וכן לגבי גובה הריבית שתתווסף לסכום כרית הביטחון (היינו ריבית בשיעור של 3.48% במקום ריבית בשיעור של 4% בהתאם לעמדת הקרנות בעניין זה וכאמור במכתב העקרונות).

לאחר סבב דיונים בין משרד האוצר והקרנות הוותיקות האחרות (שלא מונה להן מנהל מיוחד), גובשה טיוטת חוק מעודכנת, הכוללת פרק נפרד לקרנות האחרות ולקרנות שבהסדר. טיוטה מעודכנת זו אושרה ע"י ועדת שרים לחקיקה ביום 22 ביולי 2012.

ביום 5 בנובמבר 2012 פורסמה ברשומות הצעת החוק הממשלתית לתיקון חוק הפיקוח לעניין כרית הביטחון לקרנות שבהסדר ולקרנות המאוזנות. ביום 3 בפברואר 2014 אושרה בכנסת, בקריאה ראשונה, הצעת החוק הממשלתית.

ערך הפיצוי העתידי, ליום המאזן, בגין כרית הביטחון מחושב כאמור בהצעת החוק, כהפרש בין שני הסעיפים להלן:

1. גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ווקטור הריביות ליום המאזן.
2. גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ריבית קבועה בשיעור 4%.

השווי ההוגן של תקרת כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר המחושב על פי שוויה העתידי במועד אזילת ההון מהוון בווקטור הריבית הוא כ-28 מיליארדי ש"ח.

כמו כן, בשל הנסיבות כמפורט לעיל ומטעמי זהירות, ובשים לב להוראות המפורטות בהצעת החוק, חושב הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון, כך שלסכום האמור תיווסף ריבית בשיעור של 3.48% לשנה. יצויין כי לפי מכתב העקרונות לסכום המירבי יש להוסיף ריבית בשיעור של 4%.

ערך פיצוי העבר ליום המאזן בגין כרית הביטחון עבור התקופה מינואר 2009 עד 30 בספטמבר 2014 עומד על סך של כ-15,140 מיליוני ש"ח.

סך הפיצוי המחושב מתוך כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר, הגיע ביום 30 בספטמבר 2014 לכ-17,566 מיליוני ש"ח. הוספת כרית הביטחון תהיה עד לאיפוס הגרעון ולא תיצור עודף.

יצוין כי אופן חלוקת הסכומים מכרית הביטחון לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו, הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקה זו הינה בתיאום ובאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כאמור במכתבו למנהל המיוחד מיום 27 באוגוסט 2013.

1. תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה

1.1. מבנה ארגוני של קרנות הפנסיה

1.1.1. מינוי מנהל מיוחד

החל מיום 1 באוגוסט 2011 מכהן מר יואב בן אור כמנהל מיוחד של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר. בהתאם להוראות סעיפים 78(ו) ו-70(ב) לחוק הפיקוח, מוקנים למנהל המיוחד "כל הסמכויות והתפקידים שיש למנהל עסקים במבטח, לדירקטוריון שלו, לוועדות הדירקטוריון שלו ולדירקטורים שלו...". תפקידים נוספים של המנהל המיוחד, הנוגעים לתכנית ההבראה החלה על הקרנות הוותיקות שבהסדר, קבועים בהוראות פרק ז' 1 לחוק הפיקוח, ובהם איתור נכסי הקרן, מימוש ומכירתם; יישום התקנון האחיד; וכן מימוש התפעול המשותף של הקרנות הוותיקות שבהסדר.

1.1.2. ועדת מנהלה

לפי הוראות חוק הפיקוח, מונתה ועדת מנהלה בראשות שופט בדימוס לכלל הקרנות הוותיקות שבהסדר. לוועדת המנהלה כל הסמכויות הנתונות לוועדת הנהלה בהתאם לסעיף 72(ד) לחוק הפיקוח, היינו מינוי רואה חשבון ואישור דוחות כספיים. בנוסף, תפקידיה הם לאשר את תוכנית ההתייעלות שהכין המנהל המיוחד, כנדרש בחוק הפיקוח, בטרם הגשתה לאישור המפקח, וכן לאשר את המלצות המנהל המיוחד בדבר ביצוע מהלכי הבראה נוספים בקרנות הפנסיה, מעבר לנדרש בחוק הפיקוח.

חברי ועדת המנהלה:

השופט (בדימוס) ישי לויט - יו"ר.

מר שמואל אביטל - חבר.

מר גד ארבל – חבר.

1.1.3. ועדת השקעות

לפי הוראות סעיף 11 לחוק הפיקוח גמל, על דירקטוריון של חברה מנהלת למנות ועדת השקעות לכל קופת גמל שבניהול החברה, ורשאי הדירקטוריון למנות ועדת השקעות אחת למספר קופות גמל כאמור. בהתאם להוראות אותו סעיף, רוב חברי ועדת ההשקעות יהיו בעלי כשירות לכהן כדירקטורים חיצוניים, כהגדרת המונח בחוק החברות, התשנ"ט-1999, והמוגדרים בחוק הפיקוח גמל ובתקנות מס הכנסה כ"נציגים חיצוניים".

בתקנה 41ה3(ב1) לתקנות מס הכנסה, נקבע כי בקופת גמל אשר מונה לה מנהל מיוחד מכח חוק הפיקוח, ימנה המנהל המיוחד את חברי ועדת ההשקעות, באישור המפקח על הביטוח, והמנהל המיוחד יכהן כחבר בוועדת ההשקעות אך לא כיו"ר הוועדה, וכיו"ר הוועדה יכהן נציג חיצוני.

הוראות לעניין כשירות חברי הוועדה, דרכי מינויים, דרכי התכנסות הוועדה ודרכי עבודתה מצויות בתקנות מס הכנסה.

תפקידי ועדת ההשקעות קבועים בסעיף 11(ב) לחוק הפיקוח גמל ובתקנות מס הכנסה, ועיקריהם: קביעת מדיניות השקעות של הקופה במסגרת המדיניות הכוללת שקבע הדירקטוריון; קביעת סוגי עסקאות הטעונות אישור מראש של ועדת ההשקעות טרם ביצוען, וכן קביעת שיעורי ההחזקה בניירות ערך מסוגים שונים הטעונים אישור מראש בטרם רכישתם; קביעת נכסי בסיס של אופציות וחוזים עתידיים; קביעת שיעור מרבי של בטוחות שניתן להעמיד במסגרת עסקאות; קביעת סוגי ניירות ערך שניתן למכור בחסר; הנחיית בעלי תפקידים העוסקים בהשקעות, ביישום מדיניות ההשקעות ופיקוח עליהם או הנחיית גופים המנהלים השקעות מטעמם; קביעת אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעות; גיבוש כללים ונהלים לניהול ההשקעות; קבלת החלטות הנוגעות לשימוש באמצעי שליטה בתאגידים מוחזקים; ביצוע כל תפקיד אחר שיוטל ע"י הדירקטוריון (המנהל המיוחד) או הממונה על שוק ההון.

החל מיום 1 בינואר, 2007 ניהול השקעות בקרנות ובקופות הגמל (שלהן נותנות הקרנות שירותי ניהול) מתבצע באמצעות חטיבת ההשקעות המאוחדת לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר.

במסגרת מערך ההשקעות הכולל המאוחד, מונו שתי ועדות השקעה, כאשר כל ועדה מטפלת בהשקעות הנוגעות למספר קרנות ו/או קופות גמל כמפורט להלן:

ביום 7 ביוני, 2013 עודכן הרכב שתי ועדות השקעה לתקופה של שלוש שנים:

ועדה אחת המטפלת בהשקעות של קרנות הפנסיה: מבטחים, חקלאים, בנין, אגד והדסה, וחבריה הם:

חברי הוועדה עד יום 7 ביוני 2013:

- מר ירום אריאב - יו"ר הוועדה ונציג חיצוני.
- מר אייל בן שלוש - נציג חיצוני.
- מר מנחם זוטא - נציג חיצוני.
- מר רונן וולפמן - נציג חיצוני.
- מר יואב בן אור - המנהל המיוחד.

חברי הוועדה מיום 7 ביוני 2013:

- מר ירום אריאב - יו"ר הוועדה ונציג חיצוני.
- מר רואי מכנס - נציג חיצוני.
- מר מנחם זוטא - נציג חיצוני.
- מר יואל נווה - נציג חיצוני (עד יום 25 במאי 2014)
- מר גיר לינצ'בסקי (החל מיום 15 בספטמבר 2014).
- מר יואב בן אור - המנהל המיוחד.

ועדה שנייה מטפלת בהשקעות של קרנות הפנסיה: מקפת וקג"מ, ובהשקעות של כל קופות הגמל שלהן נותנות הקרנות הוותיקות שבהסדר שירותי ניהול, וחבריה הם:

חברי הוועדה עד יום 7 ביוני 2013:

- מר יוסף אלשיך - יו"ר הוועדה ונציג חיצוני.
- מר עופר ירקוני - נציג חיצוני.
- מר רואי מכנס - נציג חיצוני.
- מר יואל נווה - נציג חיצוני.
- מר יואב בן אור - המנהל המיוחד.

חברי הוועדה מיום 7 ביוני 2013:

- מר יוסף אלשיך - יו"ר הוועדה ונציג חיצוני.
- מר אייל בן שלוש - נציג חיצוני.
- מר עופר ירקוני - נציג חיצוני (עד יום 28 במאי 2014)
- מר רונן וולפמן - נציג חיצוני.
- מר יואב בן אור - המנהל המיוחד.

ועדת ההשקעות המטפלת בהשקעותיה של קרן הפנסיה "נתיב" הינה ועדת ההשקעות של החברה המתפעלת "הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ", מקבוצת "הראל השקעות ביטוח ופיננסים בע"מ".

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר (למעט נתיב) וכן קופות הגמל שבניהולן מהוות "קבוצת משקיעים" כהגדרתה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.

1.1.4. ועדת ביקורת

ועדת ביקורת מונתה על ידי הממונה על שוק ההון ביום 1 במרס 2008. הוועדה מונה שני חברים חיצוניים: יו"ר הוועדה- מר איתן השחר. חבר ועדה- מר יוסי בהיר.

ואלה תפקידי ועדת הביקורת:

1. דיון בדוחות המבקר הפנימי - דיון בדוחות שהגיש המבקר הפנימי וממצאיהם וכן מעקב אחר תיקון הליקויים שנמצאו בדוחות ויישום ההמלצות;
2. דיון בליקויים מהותיים שעלו אגב עבודת רו"ח המבקר ומכתבי רו"ח המבקר;
3. שמירה על אי תלות של המבקר הפנימי;
4. בחינת קיום הוראות דין וכללים מקצועיים ואתיים החלים על הקרן, על נושאי משרה בה ועל עובדיה;
5. אישור תכנית עבודה שנתית ותקופתית של הביקורת הפנימית, לרבות היקף משאבים, תדירות ביצוע הנושאים ובחינה לעניין קיום כיסוי לכל הנושאים וכן מעקב אחר יישום תכנית העבודה;
6. דיון בנושאים נוספים העולים לסדר היום בהתאם לדרישת המנהל המיוחד ו/או הממונה;
7. המלצה בדבר מינוי או פיטורין של המבקר הפנימי.

מועדי התכנסות ועדת הביקורת קבועים ומוגדרים מראש לאורך כל השנה. בישיבות מתקיימים דיונים הן בדוחות הביקורת והן בסטאטוס תוכנית עבודה של הביקורת הפנימית.

תפקידי ועדת הביקורת ומערך הביקורת הפנימית מוגדרים בתקנה 19 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ומוסדרים במסגרת חוזר גופים מוסדיים 2007-9-14, בכתב המינוי של חברי הוועדה, בהוראות הממונה וכן בנהלי ביקורת פנימית של הקרנות שבהסדר.

1.1.5. מטרת החברה

מטרתיהן העיקריות של הקרנות הינן לייסד, לכוון ולקיים קרנות פנסיה וקופות גמל לפי הצורך.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, התקין המפקח על הביטוח תקנון אחיד לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר. במסגרת התקנון האחד מנהלות כיום הקרנות תוכניות פנסיה יסוד ותוכניות פנסיה מקיפה, ובהתאם להוראות חוק הפיקוח וחוק הפיקוח גמל הן מחויבות לפעול על פיו.

זכויות המבוטחים בקרנות הן זכויות חוזיות הנקבעות בהתאם לתקנון הקרנות או הקופה בה חבר המבוטח, בנוסחו כפי שיהיה מעת לעת.

קרנות הפנסיה לעמיתים ותיקים פועלת על בסיס עקרון השוויון והערבות ההדדית בין העמיתים. בהתאם להחלטת הממשלה, קרנות הפנסיה אינן מקבלות מבוטחים חדשים, למעט מבוטחים שצברו ותק בקרן פנסיה ותיקה אחרת שבהסדר או מבוטחים שהצטרפו לפנסיה תקציבית לפני שנת 1995, ולא חלפו שנתיים מיום הפסקת החברות ועד לחידוש או מתום תקופת החודש האחרון בפנסיה תקציבית, לפי העניין, ובכפוף להוראות התקנון.

1.2. אירועים מיוחדים מאז הדוח הכספי האחרון

להלן אירועים מיוחדים מאז הדוח הכספי האחרון, לרבות ארגון מחדש של קרנות הפנסיה ו/או חברה מנהלת, אמצעי התייעלות שננקטו, סכסוכי עבודה, שינויים מהותיים בבעלות או בהנהלה, רכישת חברות:

1.2.1. שינויים במבנה האירגוני

לא היו שינויים במבנה האירגוני בתקופת הדוח.

1.2.2. תוכנה

אופאל טכנולוגיות עתידיות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה בת המוחזקת בעקיפין בשיעור 100% על ידי קרן הפנסיה מבטחים. החברה מספקת, לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר, שרותי מחשוב שוטפים ותמיכה וליזוי בהקמת מערכת הליבה החדשה לניהול זכויות (להלן-"מערכת מפנה"). במהלך תקופת הדוח פועלות הקרנות מבטחים, קג"מ והדסה במערכת מפנה.

1.2.3. קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%) (ראה פירוט לגבי התביעה בביאור 14(ג) בדוחות השנתיים של קופת הפנסיה)

ההסדר התחיקתי להבראת קרנות הפנסיה הוותיקות המעוגן בפרק ז'1 לחוק הפיקוח, קובע, בין היתר, כי שיעורי דמי הגמולים המשולמים על ידי המעסיקים והעובדים לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר, עליהן נמנית גם קופת הפנסיה לעובדי הדסה (להלן: "הקרן" או "קרן הפנסיה"), יועלו באופן הדרגתי החל משנת 2004 ואילך, בשיעור כולל של 3% ביחס לשיעור דמי הגמולים ששולמו ב"מועד הקובע" (30.4.2003) ובחלוקה שווה בין העובד למעסיק (1.5% + 1.5%).

בפועל, הסתדרות מדיצינית הדסה (להלן: "הדסה") העלתה את שיעור דמי הגמולים המנוכים משכר עובדיה ב-1.5%, אך לא העלתה את חלקה (חלק המעסיק) החל משנת 2004, ובפועל אף הפחיתה את שיעורם. עד שנת 2003, עמד חלקה של הדסה בדמי הגמולים על 14.33%. במקום להגדיל את תשלומיה לשיעור של 15.83% מהשכר, כמתחייב מהוראות הדין, הקטינה הדסה את תשלומיה ל-13.5% מהשכר המבוטח. נוכח התנהלות זו, נוצר חוסר בשיעור של 2.33% בין דמי הגמולים שאמורה הדסה לשלם לקרן הפנסיה לפי הוראות הדין לבין דמי הגמולים המשולמים על ידה בפועל.

כפי שדווח במסגרת הדוחות הכספיים הקודמים לדוחות אלה, בין הדסה לבין קרן הפנסיה מתנהל בבית הדין האזורי לעבודה בירושלים הליך משפטי בסוגיה האמורה, אשר טרם הוכרע. בשל התחייבות שנתנה בעבר הדסה לפעול להשלמת דמי הגמולים הנותרים, ככל שתחויב בהליך המשפטי, ולנוכח קיומו של אותו הליך, חושבו עד כה זכויות העמיתים בהנחה שכלל דמי הגמולים יועברו לקרן. במהלך הרבעון הראשון לשנת 2014, נקלעה הדסה להליכי חדלות פירעון, אשר עיכבו את בירורו של ההליך המשפטי בבית הדין האזורי לעבודה והעמידו בספק ממשי את יכולתה להשלים את דמי הגמולים המתחייבים לפי הוראות הדין, וזאת החל משנת 2004. בנוסף, הדסה לא העבירה לקרן את תשלום דמי הגמולים בעד עמיתה בגין חודש ינואר 2014. במסגרת ההליך שהתנהל בבית המשפט המחוזי בעניינה של הדסה, הוצא צו הקפאת הליכים שעכב גם את בירור תביעת הקרן כנגד הדסה כאמור.

במצב דברים זה, ובמטרה להבטיח את איתנותה של הקרן ואת זכויות העמיתים והגמלאים לטווח ארוך, פעלה הקרן מול הגורמים הנוגעים לעניין, לרבות כונס הנכסים הרשמי והנאמנים, כדי להבטיח את פירעון הסכומים הנדרשים. בנוסף, בחנה הקרן את הצעדים המעשיים הנדרשים בניסיונות העניין, לרבות הפחתה בזכויות העמיתים בקרן.

בהתאם לכך, במהלך הרבעון הראשון לשנת 2014 הוציאה הקרן הודעות מסודרות לעמיתיה ולגמלאיה המיידעות אותם באשר להשלכה האפשרית על זכויותיהם וקצבאותיהם לנוכח מצבה הפיננסי של הדסה, וככל שלא יועברו לקרן הפנסיה מלוא דמי הגמולים הנדרשים, כמתחייב מהוראות הדין והתקנון. במסגרת הודעות אלה לעמיתים ולגמלאים, ציינה קרן הפנסיה, בין היתר, כי אי קבלת מלוא דמי הגמולים כאמור עלול להוביל להפחתה בנכסי הקרן, אשר תשליך על זכויות העמיתים ועל גובה קצבאות הזקנה.

במהלך חודש מאי 2014 הגישו הנאמנים הצעת הסדר נושים בעניינה של הדסה. מהוראות הצעת ההסדר עולה, כי תביעת קרן הפנסיה כנגד הדסה, אשר מתבררת בבית הדין האזורי לעבודה, מוחרגת ממנו. בנוסף, בהצעת ההסדר נקבע כי ישולמו לקרן דמי הגמולים בגין חודש ינואר 2014 שלא שולמו ערב מתן צו הקפאת ההליכים בעניינה של הדסה.

ביום 13 באוגוסט, 2014 העבירה ההסתדרות המדיצינית הדסה את תשלום דמי הגמולים בעד עמיתה בגין חודש ינואר 2014.

לבקשת הקרן, ביום 20 במאי 2014 התקבלה בקרן הבהרה בכתב מהנאמנים, לפיה התביעה כאמור מוחרגת מתחולת הסדר הנושים וכי לאחר אישורו תמשיך התביעה להתנהל כסדרה בבית הדין האזורי לעבודה.

ביום 22 במאי 2014 אישר בית המשפט המחוזי את תכנית ההבראה והסדר הנושים בעניינה של הדסה, ובמקביל בוטל צו הקפאת ההליכים שניתן במסגרת אותו הליך.

בעקבות ביטולו של צו הקפאת ההליכים, חודש ההליך בבית הדין לעבודה בנוגע לתביעת הקרן כנגד הדסה.

ליום 30 בספטמבר, 2014 מסתכם חובה של הדסה בגין ההפרש בדמי הגמולים הקבוע בדין לסך של כ- 62 מיליוני ש"ח, בערכים נומינליים (ליום 31.12.2013 - סך של כ- 57 מיליוני ש"ח). כאמור, הקרן פועלת לגביית דמי הגמולים החסרים, אך מאחר שלא קיימת ודאות באשר לגבייתם, החליטה ההנהלה ליצור הפרשה כנגד מלוא הסכום הנדון ואקטואר הקרן לא כלל את השווי המהוון של ההפרש בדמי הגמולים העתידיים במאזן האקטוארי של הקרן.

1.2.4. יחסי עבודה

בעקבות "התארגנות ראשונית" של עובדים בקרן פועלי הבניין, התנהל עם נציגות העובדים משא ומתן לקראת חתימה על הסכם קיבוצי. עובדים בקרן הפנסיה נקטו בצעדים שונים, ביניהם שביתות לשעות או ימים, האטה בעבודה ושיבושים בשיתוף הפעולה הנדרש עם ההנהלה. במהלך חודש מאי 2014 הושגו הסכמות בין הצדדים, אשר הובילו לחתימת הסכם קיבוצי ביום 28 במאי 2014. כמו כן, ביום 28 במאי 2014 נחתם הסכם קיבוצי ראשון עם עובדי קרן הפנסיה חקלאים.

ביום 28 באוקטובר 2014 ניתנה הודעה מטעם ההסתדרות הכללית על שביתה לפי חוק ישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957, וזאת החל מיום 12 בנובמבר 2014. בהודעה מטעם ההסתדרות מפורטים העניינים המצויים בסכסוך. לעמדת ההנהלה, העניינים האמורים נוגעים להתאמות או שינויים בתהליכי עבודה המצויים בתחום הסמכות הניהולית. כמו כן, ההנהלה אינה מכירה ביחידת המיקוח הנזכרת בהודעה. נכון למועד זה, הושגה הבנה במרבית העניינים שפורטו בהודעה האמורה.

1.2.5. מחקרים

במהלך שנת 2013 התבצע בקרנות מחקר בנושא חזרה מנכות ודחיית פרישה. תוצאות המחקר הועברו לבחינה ואישור של האקטואר הראשי במשרד האוצר. ביום 12 במרס 2014 התקבל אישור האקטואר הראשי במשרד האוצר לבקשת הקרנות. תוצאות המחקרים יושמו בדוחות הכספיים.

1.2.6 מדיניות תגמול מנהלי השקעות

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר פועלות להבטחת זכויות הפנסיה של העמיתים, כפי שנקבעות בתקנון האחיד. לצורך כך, פועלות הקרנות להשגת תשואה על נכסיהן באופן שיאפשר את תשלום הקצבאות לזכאים לכך לפי הוראות התקנון האחיד. ביישום מדיניות ההשקעות מובאים בחשבון, בין היתר, היקף ומהות הנכסים העומדים לרשות קרנות הפנסיה, מגבלות רמת סיכון הנקבעות מראש וכן הוראות הדין לעניין אפיקי ההשקעה השונים.

במסגרת מדיניות התגמול של עובדי חטיבת ההשקעות, נמדדים אותם עובדים הן על ביצועיהם המקצועיים בתחומים הנתונים לאחריותם והן על תרומתם הכוללת לעמידה של החטיבה ביעדים הנקבעים מדי שנה.

מדיניות התגמול מביאה בחשבון את העמידה ביעדים שנקבעים מזמן לזמן לעניין התשואה על ההשקעות של נכסי הקרנות, ואף על השגת תשואות העולות על היעדים שנקבעו כאמור, וזאת בהתחשב בצורך להבטיח התנהלות ארוכת טווח בהתאם לאופי ולמהות ההתחייבות כלפי העמיתים והפנסיונרים. אמות המידה הפיננסיות מחושבות על פני תקופה של שלוש שנים לפחות, כדי להבטיח כי מדידת הביצועים נעשית בראייה ארוכת טווח. בנוסף, מדיניות התגמול נגזרת, בין היתר, בהשוואה למדדי ייחוס רלבנטיים, והיא כוללת בחינה של אופן הפעילות ברמה האישית, ברמה של חטיבת ההשקעות ובהיבט האיכותי לעניין העמידה ביעדים.

העקרונות והמסגרת המפורטת לתגמול מנהלי ההשקעות נקבעו בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2009-9-24 שפורסם ביום 29 בנובמבר 2009 בדבר מדיניות התגמול של נושאי המשרה בגופים מוסדיים.

המסמך המפרט את מדיניות התגמול של מנהלי ההשקעות מפורסם באתר האינטרנט של הקרנות.

1.2.7 הוצאות ניהול קרן גמלאות של עורכי דין בישראל בע"מ (בניהול מורשה) (להלן: "קרן עורכי דין")

קרן עורכי דין העבירה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר את עלויות המימון של הוצאות הניהול המורשה בהתאם להערכת עלויות שחושבה ובאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.

1.2.8 הליך העברת זכויות וחובות הניהול בקרן עורכי דין

ביום 14 באוקטובר 2014 התקבלה החלטה על בחירתה של חברת הלמן-אלדובי קופות גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "הלמן-אלדובי") כמציע המועדף בהליך למכירת זכויות וחובות הניהול של הקרן. ביום 21 באוקטובר 2014 נחתם הסכם בין המוכרת (קרן עורכי דין) לבין הלמן-אלדובי לעניין זה. לאחר שיתקבלו האישורים הנדרשים, לרבות אישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, יעבור הניהול של הקרן לחברת הלמן-אלדובי ויסתיים הניהול המורשה.

1.2.9 תביעת קרן בניין כנגד ההסתדרות, חברת העובדים וחברות קשורות וכן תביעת הקרנות בניין, נתיב, מבטחים, מקפת, קג"מ וחקלאים כנגד ההסתדרות, חברת העובדים וחברות קשורות (בהמשך לביאורים בעניין התחייבויות תלויות ותביעות בדוח הכספי השנתי של כל אחת מהקרנות כאמור) -

ביום 12 באוגוסט 2014 ניתן פסק הבוררות בידי השופטים בדימוס תיאודור אור ובעז אוקון.

לעניין טענת ההתיישנות שהעלו הנתבעות - הבוררים קובעים כי לא הוכח בפניהם כי יש לחשב את תקופת ההתיישנות ממועד מאוחר ליום התגבשות העילה בכל אחת מהתביעות, ומשכך דין התביעות להידחות מחמת התיישנות. יצוין כי לעניין זה הבוררים מתבססים על ניתוח העובדות והנסיבות הפרטניות והמיוחדות שהובאו בפניהם בנוגע לתביעות כאמור.

לעניין השיקולים הציבוריים בדבר התנהלות ההסתדרות, חברת העובדים והחברות הקשורות אליהן - הבוררים מותחים בפסק דינם ביקורת חריפה על דרך ההתנהלות של ההסתדרות. הבוררים קובעים, בין היתר, כי התנהלות ההסתדרות היתה רחוקה מלהניח את הדעת, וכי לפחות בחלק מהמקרים היתה נגועה בניגוד עניינים בוטה, ואף דוקר את העין; כי החלטות שונות על העברת כספים מהקרנות להסתדרות,

אשר נעשו בהנחיית ההסתדרות, התקבלו לעיתים בלא דיון כלל, ובוודאי בלי דיון מעמיק; כי לגופו של עניין, לא נמצאה במקרים רבים הצדקה להעברת הכספים להסתדרות ומבלי שנעשתה הערכה כלכלית ממשית; כי בנטילת הכספים להסתדרות לא הובא המשקל הנדרש לעניין האינטרסים של העמיתים בקרנות; כי העברת הכספים להסתדרות ולגופים קשורים אליה הפכה לשיטה והיא נמשכה לאורך זמן; כי התנהלותן של ההסתדרות וחברת העובדים הביאה לגריעה מכספי החוסכים בהווה, מכספי החוסכים בעתיד ומזכויות בני משפחותיהם ושאיניהם; כי "ההצעה" שניתנה לקרנות להשקיע באגרות חוב צמותות גרמה לקרנות הפסד בטוח מראש, במיוחד על רקע שיעורי האינפלציה הגבוהים באותה עת ועל רקע אפיקי השקעה אחרים שהיו עשויים להבטיח את כספי החוסכים; כי לא היה בהעברת הכספים מהקרנות להסתדרות כדי להבטיח ל"חוסך הקטן" נתח כלשהו מפעילות כלכלית אמיתית, ומשכך ההיקף הרחב של הפעילות היה חייב להסתיים בקריסה; וכי על ההסתדרות היה להימנע מלהכתיב התנהלות בלתי כלכלית מבחינתן של הקרנות.

הפיצויים שנפסקו לקרנות - בפסק הבוררות נקבע כי על ההסתדרות לשלם לקרנות סכום של 10 מיליוני ש"ח. הבוררים קובעים, בין היתר, כי מאחר שדין התביעה היה להידחות בשל התיישנות, כמפורט לעיל, הרי שסכום הפיצויים אינו יכול להיגזר מסכומי הנזק או ההשבה הנטענים על ידי הקרנות. יחד עם זאת, הבוררים קובעים בהכרעתם, כי סכום הפיצויים אינו יכול שיהיה סמלי או זניח בשל הביקורת על המעשים והמחדלים של ההסתדרות. בחודש ספטמבר 2014 התקבלו הכספים מההסתדרות.

1.2.10 מכירת הון מניות של קרן נכסים ומקרקעין של קרן הגמלאות של אגד

ביום 22 בספטמבר, 2014 התקשרה קרן הגמלאות של חברי אגד בהסכם למכירת מלוא הון המניות המונפק והנפרע של חברת קרן נכסים בע"מ. לאחר מכירת אחזקותיה בקרן נכסים בע"מ התקשרה קרן הגמלאות של אגד עם קרן נכסים בע"מ בהסכם למכירת זכויותיה בקומות 1-2 בבית רימונים בירושלים.

1.2.11 תביעת בזק נגד מקפת (ראה פרוט לגבי התביעה בביאור 19 (ג) לדוחות השנתיים של קרן הפנסיה מקפת)

במהלך חודש ספטמבר, 2014 ניתן על ידי בית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב פסק הדין המקבל את עמדת מקפת במלואה ודוחה כלל טענותיה של בזק כנגדה. במסגרת פסק הדין, חויבה בזק לשלם למקפת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסכום כולל של 135,000 ש"ח. בסמוך לאחר מועד מתן פסק הדין שילמה בזק למקפת את מלוא סכום הוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד שנפסקו כנגדה. ככל הידוע לבאי כוח מקפת, נכון למועד פרסום הדו"ח הכספי לא הגישה בזק ערעור על פסק הדין. בעקבות פסק דין זה הוחלט על ביטול ההפרשה בדוחות הכספיים שנבעה מתביעה זו.

1.2.12 שירותי תפעול לקרן הפנסיה נתיב - הסכם בין הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ לבין קרן נתיב

ביום 17 בנובמבר 2014 נחתם הסכם בין קרן הפנסיה נתיב לבין הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, שהיא החברה המספקת שירותי תפעול לקרן הפנסיה, וזאת בהמשך להסכמים ולהסדרים בין הצדדים עד אותו מועד. ההסכם האמור מסדיר שני עניינים מרכזיים: האחד - מועד סיום שירותי התפעול שמספקת חברת הראל לקרן נתיב נקבע ליום 28 בפברואר 2017 (וניתנה האפשרות להאריך מועד זה בהתאם לצורך); השני - קביעת גובה דמי הניהול שתשלם נתיב לחברת הראל, וזאת למשך התקופה מיום 1 ביולי 2014 ועד תום תקופת שירותי התפעול.

1.2.13 ריבית חסרת סיכון

לאחר תאריך המאזן הריבית חסרת הסיכון ירדה. ירידה זו משפיעה על הגדלת עודף ההתחייבויות על הנכסים.

1.3 חקיקה ראשית ותקנות

במהלך תקופת הדוח, או בסמוך לאחריה, פורסמו ההוראות המפורטות להלן:

1.2.14. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל) התשע"ד-2014

ביום 11 באוגוסט 2014 פורסמו התקנות. התקנות מסדירות את האופן שבו על המעסיק להעביר הפקדות לקופת גמל, המועדים שעליו לעשות כן, הפרטים שעליו להעביר לגוף המוסדי במועד ההפקדה והפרטים שעליו להעביר בעת הפסקת הפקדות לרבות במקרה של ניתוק יחסי עבודה.

בנוסף בתקנות נקבעו הוראות בדבר העברת היזון חוזר מהחברה המנהלת על קבלה וקליטת הדיווח מאת המעסיק והמועדים בהם על החברה המנהלת להעביר היזונים אלו. כל הדיווחים וההיזונים החוזרים של החברה המנהלת והמעסיק יעשו באמצעות דיווח ממוכן ובמבנה אחיד בהתאם להוראות הממונה.

בהתאם לתיקון התקנות מיום 5 בנובמבר 2014, ההוראות הקבועות בהן יכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016 (למעט הוראות מסוימות לגבי מעסיקים קטנים שיכנסו לתוקף במועד מאוחר יותר).

1.2.15. חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014

ביום 6 באוגוסט, 2014 פורסם ברשומות חוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014 (להלן - החוק או החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני). החוק קובע הוראות שנועדו לגשר על הפער בין דיני החיסכון הפנסיוני לבין דיני השיתוף הזוגי בין בני זוג, וזאת בהתחשב בכך כי בהתאם לדיני החיסכון הפנסיוני, בני זוג לשעבר אינם מוגדרים כשאיירים ומשום כך אינם זכאים לקצבת שאירים לאחר פטירת החוסך, וזאת חרף השיתוף הזוגי ביניהם במהלך תקופת החיסכון הפנסיוני, כולה או חלקה. בנוסף, הסכמים בין בני זוג לשעבר (הסכמים הקשורים בגירושין), אשר קובעים כי במקרה של פטירת החוסך יהיה בן הזוג לשעבר זכאי לקצבת שאירים, מנוגדים להוראות ההסדרים הפנסיוניים.

בשל הפער בין מערכות הדינים כאמור, ולאחר בחינה מקיפה שנערכה בידי ועדה ציבורית שמונתה לעניין זה בידי שר המשפטים ושר האוצר (שבראשה עמד שופט בית המשפט המחוזי, השופט שאול שוחט), פרסמה הממשלה בדצמבר 2011 הצעת חוק מטעמה, אשר כוללת שורה של הוראות שנועדו להבטיח את ההסדרים הנדרשים בכל אחד מסוגי החיסכון הפנסיוני, בהתאם למאפייניהם המיוחדים. לאחר דיונים ממושכים בוועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת בהצעת החוק הממשלתית, אושר החוק בכנסת.

כאמור, החוק מתייחס להסדרים הנוגעים לעניין בכל אחד מסוגי החיסכון הפנסיוני. החוק כולל פרק נפרד החל על חלוקה של חיסכון פנסיוני באמצעות צבירת זכויות (פרק ד' לחוק), אשר נוגע לחיסכון הפנסיוני שנצבר בהסדר פנסיה תקציבית, בקרן ותיקה ובקופת ביטוח ישנה. בהתאם לכך, הוראות פרק ד' לחוק, בשילוב הוראות נוספות בחוק לחלוקת החיסכון הפנסיוני, חלות על קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר.

ככלל, נקבע בחוק כי זכויות על פיו בקרן פנסיה ותיקה (וביתר גופי החיסכון הפנסיוני) יכולות להתמש אך ורק אם ניתן על ידי ערכאה מוסמכת פסק דין לחלוקת החיסכון הפנסיוני בין בני הזוג והוא נרשם בקרן.

על פסק הדין לכלול את משך התקופה המשותפת (שלגביה חלות הוראות שונות בחוק, בהתאם למשך התקופה המשותפת, לעניין הזכאות לתשלום קצבה מהקרן לבן הזוג לשעבר וכן לעניין הפעולות שרשאי העמית לבצע בחיסכון הפנסיוני בקרן ללא צורך בקבלת הסכמת בן הזוג לשעבר), מועד הפירוד ושיעור ההעברה (שלא יעלה על 50%) מקצבת בן הזוג לשעבר שהינו בעל הזכויות הרשום בקרן.

קרן הפנסיה תפעל על פי פסק הדין ותעביר חלק מקצבת הפנסיונר לבן הזוג לשעבר (בהפחתה של 2.8% אם בת הזוג לשעבר היא אשה או 1.2% אם בן הזוג לשעבר הוא גבר). ההפחתה נועדה לממן תוספת עלויות שתיגרם לקרן הפנסיה עקב הוספת שאיר הזכאי לקצבת שאירים שלא היה קיים טרם החוק. לעת פטירה לאחר גיל פרישה לזקנה יהיה זכאי בן הזוג לשעבר לקצבת שאירים בגובה קצבת שאירים רגילה במכפלת "שיעור ההעברה". אם קיים בן זוג חדש הוא יקבל את יתרת קצבת השאירים (הפער שבין קצבת שאירים מלאה לקצבת שאירים לבן הזוג לשעבר). לגבי פטירה לפני גיל פרישה יהיה זכאי בן הזוג החדש למלוא קצבת השאירים עד למועד גיל פרישה של החוסך המנוח והסדר החלוקה של קצבת השאירים המפורט לעיל יחול מאותו מועד ואילך.

תחילתו של החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני שישה חודשים מיום פרסומו (היינו מיום 6 בפברואר, 2015) והוא יחול גם לגבי פסק דין לחלוקת חיסכון פנסיוני שניתן לפני יום התחילה, בכפוף להוראות המעבר הקבועות בחוק. במקביל, תידרש התאמה של תקנוני הקרנות להסדרים החדשים שנקבעו בחוק.

1.4 חוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

במהלך תקופת הדוח, או בסמוך לאחריה, פורסמו ההנחיות המפורטות להלן:

1.4.1 מדיניות תגמול בגוף מוסדי

- חוזר גופים מוסדיים 2014-9-2 מיום 10.4.14 תחילתן של הוראות החוזר ביום 1 ביולי 2014, בכפוף להוראות נוספות הקבועות בו לעניין זה.
- חוזר זה מבטל את חוזר גופים מוסדיים 2009-9-24 בנושא.
- החוזר קובע הוראות לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזי ועובדים אחרים בגופים מוסדיים, ומניעת תמריצים שיעודדו נטילת סיכונים שאינם עקביים עם יעדיו ארוכי הטווח של הארגון, מדיניות ניהול הסיכונים שלו וניהול כספי העמיתים.
- הסכמי תגמול שאושרו לפני יום 25.12.2013 (יום פרסום טיוטת החוזר) יותאמו להוראות החוזר עד ליום 31.12.2016.
 - הסכמי תגמול שאושרו בין יום פרסום הטיוטה (25.12.2013) ליום פרסום החוזר (10.4.2014) יותאמו להוראות החוזר עד ליום 31.12.2014.
 - הסכמי תגמול שאושרו בין יום פרסום החוזר (10.4.2010) לבין יום התחילה (1.7.2014) יותאמו להוראות החוזר עד ליום 31.12.2014.
 - הוראות חוזר זה לא חלות על זכויות שנצברו למועסק על-ידי גוף מוסדי עד ליום תחילת החוזר, ה-1 ביולי, 2014.

1.4.2 החוזר המאוחד (קודקס)
 החוזר המאוחד מרכז את כלל הוראות הממונה על שוק ההון, ומשלב הוראות שבחוזרי המקור, ללא שינוי במשמעותן, וכן מספר הוראות חדשות. מועד תחילתו הראשון של החוזר הינו 1.4.2014, אולם ישנן הוראות שתוקפן מאוחר יותר. הוראות הממונה שובצו בחוזר המאוחד ומקורן בחוזרים שהוצאו לפני יום התחילה, מחליפות את הוראות חוזרי המקור החל מיום התחילה.

מטבע הדברים, בשל ריבוי ההוראות והיקפן מפורסם החוזר המאוחד בצורה מדורגת. להלן החלקים הרלוונטיים לקרנות אשר פורסמו עד כה (חלק לא בתקופת הדוח):

- 1.1.1.1. שער 5, חלק 1, פרק 7 - רואה חשבון מבקר.
 - 1.1.1.2. שער 5, חלק 1, פרק 8 - ביקורת פנימית.
 - 1.1.1.3. שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים.
 - 1.1.1.4. שער 5, חלק 2 - הון, מדידה וניהול סיכונים.
 - 1.1.1.5. שער 5, חלק 2, פרק 4 (מהדורה שנייה) - ניהול נכסי השקעה.
 - 1.1.1.6. שער 6, חלק 6 - הוראות לקרן פנסיה.
 - 1.1.1.7. שער 6, חלק 7 - הוראות לקופת גמל שאינה קופת ביטוח או קרן פנסיה (מהדורה שנייה).
- בשל ריבוי ההוראות ומורכבותן בכל אחד מהחלקים בחוזר המאוחד, פירוט אינו מובא. ניתן לעיין ברשימה מרוכזת של שינויים ביחס לחוזרי המקור באתר אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

1.4.3 ש.ה. 2014-13006 ניהול המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום
 הנחיה לגופים המוסדיים לערוך במהלך יוני 2014 תרגיל מבוקר להמשכיות עסקית בעת מלחמה כוללת, וזאת בהמשך לתרגיל שנערך באוקטובר 2013. עיקרו של התרגיל הינו בחינה מתודית של מוכנות ההנהלה לתרחיש בו אתר הפעילות הראשי של הארגון ספג פגיעה קשה וכתוצאה מכך אינו זמין.

1.4.4 ביום 23 ביולי, 2014, פורסם חוזר 2014-9-12 "דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי"

- חוזר זה משנה את המתכונת הקיימת של הדוח השנתי והדוח הרבעוני למוצרי חסכון פנסיוני.
- זאת ועוד, החוזר האמור קובע הוראות לעניין שליחת הדוחות בדואר אלקטרוני.
- המתכונת החדשה של הדוחות מרחיבה את חובות הגילוי של הגופים מוסדיים מפשטת ומבהירה את המידע המוצג בהם - כך שהדוחות ישמשו כלי מעקב ובקרה יעיל לעמיתים.
- קרנות הפנסיה הותיקות לא חייבות לשלוח דוחות רבעוניים לעמיתים שלא הפקידו כספים בתקופת הרבעון, גם אם יתרת החיסכון הצבורה בחשבונם הינה למעלה מ-50,000 ש"ח.

2. מצב כספי**ההתחייבויות הפנסיוניות****2.1. הערכת ההתחייבות האקטוארית**

ההתחייבויות הפנסיוניות ליום המאזן הינם הערכה אקטוארית על בסיס הדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר, 2014. הערכה חושבה בהתאם לאמור במכתב שהופנה למשנה לממונה על שוק ההון בטוח וחסכון, מיום 13 באפריל 2008, המפרט את שיטת העדכון האקטוארי הנדרש בדוחות ביניים ביחס לדוח השנתי האחרון, כמפורט להלן:

2.1.1. הערכת ההתחייבויות הפנסיוניות והכנסות מדמי גמולים עתידיים חושבו על בסיס התזרימים ששימשו לחישוב ההתחייבויות האקטואריות של המאזן השנתי האחרון של הקרן ליום 31 בדצמבר 2012. לצורך התאמת הנתונים לתום התקופה המדווחת בוצעו התאמה ומידוד של התזרימים כאמור ליום 30 בספטמבר 2014.

2.1.2. מאחר שהחישוב מתבסס על תזרים סך כל ההתחייבויות, לא ניתן לפרט את המרכיבים השונים של ההתחייבויות ולא ניתן להפריד בין התחייבויות צבורות לבין התחייבויות שעתידות להצטבר, ומשכך הוצגו סך כל ההתחייבויות בסכום אחד לאחר ניכוי דמי גמולים עתידיים.

2.1.3. השינוי בגרעון בתקופת הדוח נובע בעיקר מהשפעות התשואה והשינוי בווקטור הריביות על הנכסים ועל ההתחייבויות הפנסיוניות.

2.2. יתרת גרעון הקרן

אלמלא הסיוע הממשלתי שהקרנות צפויות לקבל לפי הוראות החוק, היה להן גרעון אקטוארי שגובהו נאמד בסך 196,870 מיליוני ש"ח מרבית השינוי בגרעון זה נובע מהשינוי בווקטור הריביות ומהתשואה שהושגה בפועל מהשקעות הקרן לעומת התשואה החזויה.

2.3. אופן חישוב הסיוע לקרנות

כפי שפורט בדוחות הכספיים השנתיים של הקרנות ליום 31 בדצמבר 2013, קיימות סוגיות בנושא אופן חישוב הסיוע הממשלתי לקרנות, הנמצאות בדיון בין הקרנות לבין משרד האוצר. נכון למועד פרסום הדוח הרבעוני, לא הסתיים בירור הסוגיות כאמור. הנתונים הכספיים של הקרנות לרבעון זה מביאים בחשבון את האמור בטיטת ההכרעה של הממונה על שוק ההון ממרס 2012, לעניין עמדת משרד האוצר במחלוקת שבין המדינה לבין הקרנות בנוגע לסיוע הממשלתי. יצוין כי אין בהצגת הדוחות הכספיים לרבעון זה במתכונת האמורה כדי לגרוע או לוותר על כל זכות או טענה של הקרנות. מאחר שאימוץ סופי על ידי הממונה של דרך החישוב כאמור בטיטת ההכרעה, אם יתבצע, יביא למעשה להפחתה בהיקף הסיוע הישיר שתעביר הממשלה לקרנות הוותיקות שבהסדר, הוחלט להעביר את המחלוקת האמורות להכרעתו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי), תוך מתן זכות לכל אחד מהצדדים להעביר את החלטה שתתקבל לבחינה נוספת של היועץ המשפטי.

2.4. שיטת חלוקת הסיוע

במאזן האקטוארי הוקצה הסיוע כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקת הסיוע היא באשור הממונה על שוק ההון בטוח וחסכון.

2.5. כרית ביטחון לקרנות

הרחבה בעניין כרית הביטחון לקרנות - ר' בסעיף (ג) ב"פתח הדבר" לדוח זה. כפי שפורט בסעיף (ג) האמור, סך הסיוע המחושב בגין כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הותיקות שבהסדר, הגיע לתאריך המאזן (30 בספטמבר, 2014) לכ-17,566 מיליוני ש"ח. סכום זה כולל סך של כ-15,140 מיליוני ש"ח בגין התקופה שבין ינואר 2009 עד 30 בספטמבר, 2014.

3. תוצאות הפעילות

השקעות:

תשואת קרן הפנסיה (נומינלי ברוטו)

להלן שיעורי התשואה הנומינלית ברוטו שהשיגו הקרנות בתקופת הדו"ח:

**כולל התשואה על הסיוע הישיר העתידי
המהוון**

שם הקרן	לתקופה שהסתיימה ביום 30 ספטמבר 2014	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
מבטחים	10.79%	5.78%
קג"מ	12.81%	6.85%
מקפת	10.31%	6.38%
הדסה	11.48%	6.29%
בנין*	-	-
אגד	9.67%	2.53%
חקלאים*	-	-
נתיב*	-	-

* קרנות אלו אינן מחשבות תשואה, היות והתכלו מרבית נכסיהן.

4. השפעת גורמים חיצונייםהתחייבויות תלויות ותביעות:

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהתחייבויות התלויות והתביעות כפי שפורטו בדוחות הכספיים השנתיים פרט למצוין בדוח הכספי הרבעוני.

5. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח של הממונה, יחתמו המנהל המיוחד ומנהל חטיבת הכספים, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי והבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 1302-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

הוראות סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת רבעונית החל מהדוחות הכספיים של שנת 2008.

הוראות סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף השנה החל מהדוחות הכספיים של שנת 2011.

במסגרת היישום של הוראות סעיף 404 ביצעה הנהלת הקרנות שבהסדר, החל משנת 2009 ובסיוע חברת ייעוץ, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על המתודולוגיות המקובלות, תוך שימוש במודל הבקרה של Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission COSO

כמו-כן, הקרנות ביצעו, על-פי הדרישות, בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של הבקרות העיקריות.

בשנת 2012 ביצעו הקרנות על-פי המתודולוגיות המקובלות עדכון למיפוי ולתיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים, לרבות לתהליכים מהותיים חדשים.

כמו כן, הקרנות ביצעו, בסיוע חברת הייעוץ, בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות, וזאת תוך התאמת מדגמי הבדיקות לתוצרי מיפוי הסיכונים.

למועד הדוחות הכספיים הסתיים שלב התיעוד ואמות תהליך התיעוד של הדוח לעמית.

הערכת הבקרות והנהלים לגבי הגילוי:

הנהלת קרנות הפנסיה, בשיתוף עם המנהל המיוחד ומנהל חטיבת הכספים של קרנות הפנסיה, העריכו לתום תקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרנות הפנסיה. על בסיס הערכה זו, המנהל המיוחד ומנהל חטיבת הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרנות הפנסיה הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שקרנות הפנסיה נדרשות לגלות בדוחות הרבעוניים בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2014 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של קרנות הפנסיה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי.

יואב בן אור

המנהל המיוחד

תאריך אישור הדוח: 27 בנובמבר 2014

הצהרה לגבי גילוי בדוחות הכספיים (certification)

אני, יואב בן אור, מצהיר כי:

סקרתי את דוח הביניים של נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2014 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה לימים ולתקופות המדווחים בדוח. אציין כי סכום ההתחייבות האקטוארית הוצג בדוחות על פי הערכה אקטוארית.
3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של קרן הפנסיה; וכן-
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, לרבות חברות בנות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה ובאותן חברות בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי; וכן-
4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, ולוועדת המנהלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי.
 - (ג) אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יואב בן אור, המנהל המיוחד

27 בנובמבר, 2014

הצהרה לגבי גילוי בדוחות הכספיים (certification)

אני, אלי לוי, מצהיר כי:

סקרתי את דוח הביניים של נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2014 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה לימים ולתקופות המדווחים בדוח. אציין כי סכום ההתחייבות האקטוארית הוצג בדוחות על פי הערכה אקטוארית.
3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של קרן הפנסיה; וכן-
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, לרבות חברות בנות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה ובאותן חברות בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) הערכנו את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי; וכן-
4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, ולוועדת המנהלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי.
 - (ג) אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלי לוי, מנהל הכספים

27 בנובמבר, 2014

נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)

קרן פנסיה לעמיתים ותיקים

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 בספטמבר, 2014

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

4	דוח סקירה של רואה החשבון המבקר
5	מאזנים
7	דוחות הכנסות והוצאות
8	דוחות תנועה בקרן הפנסיה
9	ביאורים לדוחות הכספיים ביניים

**דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לעמיתים של
נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי משק ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)**

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של קרן הפנסיה לעמיתים ותיקים של קרן נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי משק ההסתדרות בע"מ - בניהול מיוחד (להלן - "הקרן"), הכולל את המאזן התמציתי ליום 30 בספטמבר 2014 ואת הדוחות התמציתיים על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. ההנהלה אחראית לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" אלה, בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן מונה מנהל מיוחד (להלן - "הנחיות הממונה") ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד-1964 (להלן - "התקנות"). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים כדלקמן:

- א. לאמור בביאור 4 לדוחות כספיים ביניים אלו ולביאורים א' ו-11 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013 בדבר התחייבויות פנסיוניות וגרעון אקטוארי ולדוח האקטואר המצורף. גרעון הקרן לפני הסיוע הממשלתי מסתכם ליום המאזן בכ-20,087 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 בכ-17,505 מיליוני ש"ח). אומדן הסיוע הממשלתי ליום 30 בספטמבר, 2014 מכסה את מלוא סכום הגרעון.
- ב. לאמור בביאור 5 לדוחות כספיים ביניים אלו בדבר התפתחות תביעות משפטיות שהוגשו נגד הקרן ומפורטים בביאור 15 לדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2013.

בריטמן אלמגור זהר ושות'
בריטמן אלמגור זהר ושות'
רואי חשבון

תל אביב, 27 בנובמבר, 2014

משרד ראשי - תל אביב	טריגו פורטייט	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר-שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1	מרכז עזריאלי 3	הרקון 6	שרי ישראל 12	מעלה השחרור 5	פארק תעשיות עומר	המרכז העירוני
תל אביב, 6701101	תל אביב, 6702301	רמת גן, 5252183	ירושלים, 9439024	ת.ד. 5648	בניין 10, ת.ד. 1369	ת.ד. 583
ת.ד. 16593				חיפה, 3105502	עומר, 8496500	אילת, 8810402
תל-אביב 6116402						
טלפון: 03-6085555	טלפון: 03-6070500	טלפון: 03-7551500	טלפון: 02-5018888	טלפון: 04-8607333	טלפון: 08-6909500	טלפון: 08-6375676
פקס: 03-6094022	פקס: 03-6070501	פקס: 03-5759955	פקס: 02-5374173	פקס: 04-8672528	פקס: 08-6909600	פקס: 08-6371628
info@deloitte.co.il	info@tfc.co.il	info-ramatgan@deloitte.co.il	info-jer@deloitte.co.il	info-haifa@deloitte.co.il	info-beersheva@deloitte.co.il	info-eilat@deloitte.co.il

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2013	2013	2014	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
			נכסים
			רכוש שוטף
80,562	451,864	128,947	מזומנים ושווי מזומנים
29,110	26,553	38,550	חייבים ויתרות חובה
109,672	478,417	167,497	
			השקעות
455,173	333,072	482,188	אגרות חוב מיועדות שהונפקו לקרן:
5,660	6,052	3,781	אגרות חוב מסוג מירון וערד שהונפקו לקרן
460,833	339,124	485,969	סבסוד ממשלתי עתידי של אג"ח מיועדות
			מסוג מירון
1,844	1,844	1,844	ניירות ערך שאינם סחירים
605,653	490,276	107,756	ניירות ערך סחירים
12,300	9,600	12,300	מקרקעין
1,080,630	840,844	607,869	סך כל ההשקעות
4,109	3,899	4,474	רכוש אחר
181,000	164,000	219,000	סיוע ממשלתי עתידי בגין אי-העלאת גיל הפרישה
1,375,411	1,487,160	998,840	סך כל הנכסים
			בניכוי - התחייבויות אחרות
44	62	39	מעסיקים
73,616	73,622	75,710	התחייבויות שוטפות אחרות
73,660	73,684	75,749	סך כל ההתחייבויות
1,301,751	1,413,476	923,091	סך כל הנכסים, נטו

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

נתיב קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן פנסיה לעמיתים ותיקים

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2013	2013	2014
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
-	-	-
18,621,000	18,155,000	20,788,000
(700,000)	(293,000)	(1,081,000)
(16,029,249)	(15,961,524)	(17,840,909)
(590,000)	(487,000)	(943,000)
1,301,751	1,413,476	923,091
(17,514,000)	(17,514,000)	(17,505,000)
667,000	643,000	71,000
(652,000)	(41,000)	(2,653,000)
(6,000)	-	-
(17,505,000)	(16,912,000)	(20,087,000)
139,000	98,000	121,000
557,000	205,000	560,000
15,957,000	16,268,000	16,367,000
174,000	166,000	180,000
590,000	487,000	943,000
88,000	(312,000)	1,916,000
17,505,000	16,912,000	20,087,000
-	-	-
1,301,751	1,413,476	923,091

התחייבויות תלויות ותביעות (ביאור 5)

סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות

סבסוד ממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות שהקרן צפויה להשקיע בהן בעתיד
אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי
סיוע ממשלתי בגין כרית בטחון

סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד ממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות שהקרן צפויה להשקיע בהן בעתיד ואומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי

גרעון אקטוארי לפני אומדן סיוע ממשלתי עתידי

יתרת גרעון לתחילת תקופת הדוח
התפתחויות דמוגרפיות וכלכליות
השפעת השינוי בריביות ההיוון ובתשואת הקרן על הגרעון

שינויים אחרים בהנחות ובשיטות

יתרת גרעון לסוף תקופת הדוח

סיוע ממשלתי

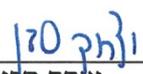
סיוע ממשלתי עתידי לפני שינוי בריביות ההיוון:

סבסוד ממשלתי עתידי באמצעות אג"ח מיועדות שהונפקו לקרן
סבסוד ממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות שהקרן צפויה להשקיע בהן בעתיד
אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי
סיוע ממשלתי עתידי בגין אי העלאת גיל הפרישה
סיוע ממשלתי עתידי בגין כרית בטחון
השפעת השינוי בריביות ההיוון על הערכת הסיוע הממשלתי העתידי

יתרת גרעון לסוף תקופת הדוח לאחר ניכוי סיוע ממשלתי

סך הכל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד ממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות שהקרן צפויה להשקיע בהן בעתיד, אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי ויתרת גרעון או עודף אקטוארי

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

יחזקאל בן-דוד
מנהל אגף דיווח
עמיתים קרנות הפנסיה
הותיקות

אלי לוי
מנהל חטיבת הכספים
עמיתים קרנות הפנסיה
הותיקות

יואב בן אור
המנהל המיוחד

27 בנובמבר, 2014
תאריך אישור
הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2013	2014	2013	2014	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
<u>הכנסות</u>					
1,170	978	170	387	33	ממזומנים ושווי מזומנים
מהשקעות:					
17,949	7,702	48,933	5,916	9,901	מניירות ערך שאינם סחירים, נטו
9,202	7,322	3,023	2,207	453	מניירות ערך סחירים, נטו
2,704	4	1	6	4	ממקרקעין
29,855	15,028	51,957	8,129	10,358	
489	334	728	18	128	הכנסות אחרות, נטו
31,514	16,340	52,855	8,534	10,519	סך כל ההכנסות
<u>הוצאות</u>					
13,288	10,274	9,122	3,489	2,905	הוצאות הנהלה וכלליות
18,226	6,066	43,733	5,045	7,614	עודף הכנסות נטו - עובר לדוחות תנועה בקרן הפנסיה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2013	2014	2013	2014	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
1,218,655	1,218,655	1,301,751	929,483	1,053,976	סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לתחילת התקופה
תוספות לנכסים					
179,799	134,229	129,935	40,348	46,830	דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים עבור: פנסיה מקיפה
18,226	6,066	43,733	5,045	7,614	עודף הכנסות עובר מדוחות הכנסות והוצאות
תקבולים אחרים והעברות					
623,000	623,000	-	623,000	-	מקדמות בגין סיוע ממשלתי
2,740	-	4,070	-	4,070	סיוע שנתקבל בגין אי העלאת גיל הפרישה לנשים
22,622	17,002	17,925	5,645	6,031	תקבולים מקרנות פנסיה בעיקר בגין פנסיות משותפות והיוון
19,088	13,576	10,158	5,771	3,427	תקבולים בגין רכישת זכויות ואחרות
18,000	1,000	38,000	5,000	11,000	תוספת בגין התחייבות לסיוע ממשלתי עתידי בגין אי העלאת גיל פרישה
883,475	794,873	243,821	684,809	78,972	סך הכל תוספות לנכסים, תקבולים אחרים והעברות
תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות					
(773,698)	(580,175)	(599,848)	(194,815)	(201,622)	לגמלאים, נכים ושאיירים, נטו
(18,360)	(13,913)	(16,111)	(3,782)	(5,880)	החזרים לעמיתים שפרשו, נטו
(8,321)	(5,964)	(6,522)	(2,219)	(2,355)	העברות לקרנות פנסיה, בעיקר בגין פנסיות משותפות והיוון
(800,379)	(600,052)	(622,481)	(200,816)	(209,857)	סך הכל תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות
83,096	194,821	(378,660)	483,993	(130,885)	תוספות (קטונ) לנכסים, נטו
1,301,751	1,413,476	923,091	1,413,476	923,091	סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לסוף התקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

ביאור 1: - כללי

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר, 2014 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן- דוחות כספיים ביניים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2013 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, ולביאורים אשר נלוו אליהם (להלן- הדוחות הכספיים השנתיים).

ביאור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

הדוחות הכספיים ביניים נערכו על פי כללי החישוב והדיווח כמתחייב לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון שבמשרד האוצר, בהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ד-1964.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

קביעת השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, הנמדדים בשווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

בקשר לכך ובהמשך לאמור בביאור 2 לדוחות הכספיים השנתיים, יצוין כי בהתאם למכתב שפרסם משרד האוצר בחודש ספטמבר 2014 החליטה ועדת המכרזים להכריז על חברת מרווח הוגן בע"מ ("מרווח הוגן") כזוכה במכרז. כמו כן צוין במכתב כי על לוחות הזמנים להטמעת מודל מרווח הוגן המעודכן תצא הודעה נפרדת. בשלב זה, אין ביכולת החברה להעריך את השפעת השינוי הצפוי במתודולוגיה על השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים והאם תהיה השפעה כאמור.

ביאור 3: - פרטים על מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר של ארצות הברית ושיעורי השינוי שחלו בהם:

שער החליפין היציג של דולר ארה"ב	המדד הידוע (בנקודות *)	ליום
3.695	223.80	30 בספטמבר, 2014
3.537	223.80	30 בספטמבר, 2013
3.471	223.58	31 בדצמבר, 2013
%	%	שיעורי השינוי בתקופה
6.45	0.10	ספטמבר 2014 (9 חודשים)
(5.25)	2.01	ספטמבר 2013 (9 חודשים)
7.48	0.29	ספטמבר 2014 (3 חודשים)
(2.24)	1.29	ספטמבר 2013 (3 חודשים)
(7.02)	1.91	דצמבר 2013 (12 חודשים)

(* המדד לפי בסיס ממוצע 1993 = 100.)

ביאור 4: -ההתחייבויות הפנסיוניות

א. הערכת ההתחייבות האקטוארית

ההתחייבויות הפנסיוניות ליום המאזן הינם הערכה שבוצעה על ידי האקטואר אלון גבריאל על בסיס הדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר, 2013 שהוכן על ידי האקטואר אלון גבריאל. הערכה חושבה בהתאם לאמור במכתב שהופנה למשנה לממונה על שוק ההון בטוח וחסכון, מיום 13 באפריל, 2008 המפרט את שיטת העדכון האקטוארי הנדרש בדוחות ביניים ביחס לדוח השנתי האחרון כמפורט להלן:

1. הערכת ההתחייבויות הפנסיוניות והכנסות מדמי גמולים עתידיים חושבו על בסיס התזרימים אשר שימשו לחישוב ההתחייבויות האקטואריות של המאזן השנתי האחרון של הקרן ליום 31 בדצמבר 2013. לצורך התאמת הנתונים לתום התקופה המדווחת בוצעו ההתאמה ומידוד של התזרימים הנ"ל ליום 30 בספטמבר 2014.
2. מאחר והחישוב מתבסס על תזרים סך כל ההתחייבויות, לא ניתן לפרט את המרכיבים השונים של ההתחייבויות ולא ניתן להפריד בין התחייבויות צבורות לבין התחייבויות שעתידות להצטבר, לפיכך הוצגו סך כל ההתחייבויות בסכום אחד לאחר ניכוי דמי גמולים עתידיים.
3. השינוי בגרעון בתקופה נובע בעיקר מהשפעות התשואה והשינוי בווקטור הריביות על הנכסים ועל ההתחייבויות הפנסיוניות.

ב. יתרת גרעון הקרן

- א. אלמלא הסיוע הממשלתי שהקרן צפויה לקבל לפי הוראות החוק, היה לה גרעון אקטוארי שגובהו נאמד בסך 20,087 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 סך 17,505 מיליוני ש"ח). מרבית השינוי בגרעון זה נובע מהשינוי בווקטור הריביות.
- ג. ביום 29 באוגוסט 2013 הורה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון על עדכון לוח תזרים המזומנים לסיוע הממשלתי הישיר לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר. ביום 30 בדצמבר 2013 הורה הממונה על עדכון נוסף של לוח תזרים המזומנים לסיוע הממשלתי הישיר לקרנות הפנסיה, וזאת בשל נסיבות מיוחדות הנוגעות לתקציב המדינה לשנים 2013 ו-2014.
- ד. במאזן האקטוארי הוקצה הסיוע כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקת הסיוע היא בידיעת אגף שוק ההון באוצר.

ביאור 4: - ההתחייבויות הפנסיוניות (המשך)

ה. כרית ביטחון לקרנות

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות, הודיע משרד האוצר לועדת הכספים של הכנסת ביום 19 במאי 2003 כי תועמד כרית ביטחון לקרנות. על מנת להבטיח שימוש מיטבי בכרית הביטחון האמורה, הקים שר האוצר ועדה ציבורית לבחינת אופן השימוש בכרית הביטחון (להלן: "הועדה הציבורית").

במכתב מיום 16 ביוני 2009 הביא מנכ"ל משרד האוצר והממונה על התקציבים דאז את עמדת הדרג המקצועי במשרד האוצר באשר לעקרונות יישום כרית הביטחון (להלן: "מכתב העקרונות").

על פי מכתב העקרונות, יוקצה לכרית הביטחון עבור כל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר סכום מרבי של 11 מיליארד ש"ח צמוד למדד, בגין חודש ינואר 2009, בתוספת 4% ריבית שנתית. סכום זה יותאם בהתקיים אירועים מסוימים כמפורט במכתב העקרונות.

במכתב מיום 13 ביוני 2010 הודיע הממונה על התקציבים במשרד האוצר כי הסכום המרבי שיוקצה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר כאמור במכתב העקרונות יועלה בסכום של 320 מיליוני ש"ח, וכי ביתר האמור במכתב העקרונות לא יחול כל שינוי.

בהתאם להנחיית הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, ניתן ביטוי במאזני הקרנות הוותיקות שבהסדר החל משנת 2008 לאמור במכתב העקרונות. בהתאם לכך, סכום הסיוע בגין כרית הביטחון נכלל בדוחות הכספיים והאקטוארים.

ביום 17.8.2011 הגישה הועדה הציבורית את הדוח הסופי שלה לשר האוצר. הועדה הציבורית המליצה כי כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גירעון הקרנות הוותיקות שבהסדר הנובע מירידה בעקום הריבית, וזאת ביחס לריבית צמודה של 4%, אשר היתה בסיס לחישוב הגירעון האקטוארי של הקרנות במסגרת תכנית ההבראה שנקבעה להן. כמו כן, בהמלצות הועדה הציבורית נקבע, כי הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סך של 11 מיליארד ש"ח, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן, לעומת המדד לחודש ינואר 2009, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור. לסכום כרית הביטחון שנזכרת בהמלצות הועדה הציבורית כאמור יש להוסיף סכום של 320 מיליוני ש"ח כאמור במכתבו של הממונה על התקציבים במשרד האוצר מיום 13 ביוני 2010.

עוד יצוין, כי ביום 16.6.2011 הוגשה תגובה מקדמית מטעם המדינה בבג"ץ 2959/11 קרן הפנסיה עתודות הוותיקה ואח' נגד שר האוצר ואח', אשר במסגרתה הודיעה המדינה, בין היתר, כי בכוונתה לעגן את המלצות הועדה הציבורית בחקיקה ראשית, לאחר שיופץ תזכיר חוק מטעם הממשלה לעיון והערות.

בהתאם להודעת המדינה כאמור, פרסם משרד האוצר ביום 3.1.2012 תזכיר חוק, אשר כלל תיקונים מוצעים שונים לחוק הפיקוח, וזאת לצורך קביעתם של העקרונות והכללים להקצאת סכומים מתקציב המדינה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר במטרה למתן את השפעת השינויים בעקום הריבית על זכויות העמיתים בקרנות.

ביום 16.2.2012 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה את התיקונים המוצעים לחוק הפיקוח (להלן: "הטיטה" או "טיטת החוק"). טיטת החוק כוללת, בין היתר, הוראות לעניין חישוב הסכומים שיוקצו לקרנות הפנסיה, בהתקיים התנאים הקבועים לכך בטיטה, וזאת באופן התואם את המלצות הועדה הציבורית, כפי שבאו לידי ביטוי בנוסחה 10 לדוח הועדה. בהתאם להוראות הטיטה, הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סכום של 11.32 מיליארד ש"ח. סכום זה יעודכן לפי שיעור השינוי שחל במדד לעומת מדד חודש ינואר 2009, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור.

כן נכללת בטיטת החוק הוראה, ולפיה גובה תקרת כרית הביטחון תותאם לירידה הצפויה בהתחייבויות הקרנות בשל תשלום קצבאות, וזאת בהתאם למנגנונים הקבועים בטיטה ובכפוף לסייגים הקבועים בה לעניין זה. עוד מוצע לקבוע בטיטת החוק כי כל סיוע נוסף שיינתן לקרנות שבהסדר לאחר מועד קבלת התיקון המוצע, ככל שיינתן, יבוא על חשבון כרית הביטחון, כך שסכום הסיוע הנוסף יופחת מכרית הביטחון.

ביאור 4: - ההתחייבויות הפנסיוניות (המשך)

ה. כרית ביטחון לקרנות (המשך)

הקרנות שבהסדר הביאו בפני משרד האוצר, במכתבן מיום 25.1.2012, את הערותיהן לתזכיר החוק. במכתב האמור ציינו הקרנות, בין היתר, כי אין מקום לקבוע במסגרת החקיקה המוצעת הוראות שונות הנכללות בתזכיר החוק, ובכלל זה לעניין ההתאמה המוצעת בתקרת כרית הביטחון לירידה בהתחייבויות הקרנות, לעניין הפחתת הסיוע הנוסף שיינתן בעתיד (ככל שיינתן) מסכום כרית הביטחון, וכן לגבי גובה הריבית שתתווסף לסכום כרית הביטחון (היינו ריבית בשיעור של 3.48% במקום ריבית בשיעור של 4% בהתאם לעמדת הקרנות בעניין זה וכאמור במכתב העקרונות).

לאחר סבב דיונים בין משרד האוצר והקרנות הוותיקות האחרות (שלא מונה להן מנהל מיוחד), גובשה טיוטת חוק מעודכנת, הכוללת פרק נפרד לקרנות האחרות ולקרנות שבהסדר. טיוטה מעודכנת זו אושרה ע"י ועדת שרים לחקיקה ביום 22 ביולי 2012.

ביום 5 בנובמבר 2012 פורסמה ברשומות הצעת החוק הממשלתית לתיקון חוק הפיקוח לעניין כרית הביטחון לקרנות שבהסדר ולקרנות המאוזנות. ביום 3 בפברואר 2014 אושרה בכנסת, בקריאה ראשונה, הצעת החוק הממשלתית.

ערך הפיצוי העתידי, ליום המאזן, בגין כרית הביטחון מחושב כאמור בהצעת החוק, כהפרש בין שני הסעיפים להלן:

1. גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ווקטור הריביות ליום המאזן.

2. גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ריבית קבועה בשיעור 4%.

השווי ההוגן של תקרת כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הותיקות שבהסדר המחושב על פי שוויה העתידי במועד אזילת ההון מהוון בווקטור הריבית הוא כ - 28 מיליארדי ש"ח.

כמו כן, בשל הנסיבות כמפורט לעיל ומטעמי זהירות, ובשים לב להוראות המפורטות בהצעת החוק, חושב הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון, כך שלסכום האמור תיווסף ריבית בשיעור של 3.48% לשנה. יצויין כי לפי מכתב העקרונות לסכום המירבי יש להוסיף ריבית בשיעור של 4%.

ערך פיצוי העבר ליום המאזן בגין כרית הביטחון עבור התקופה מינואר 2009 עד 30 בספטמבר, 2014 ועומד על סך של כ 15,140 מיליוני ש"ח (כ-88 מיליוני ש"ח לקרן).

סך הפיצוי המחושב מתוך כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הותיקות שבהסדר, הגיע ביום 30 בספטמבר, 2014 לכ-17,566 מיליוני ש"ח (כ-943 מיליוני ש"ח לקרן).

הוספת כרית הביטחון תהיה עד לאיפוס הגרעון ולא תיצור עודף.

יצוין כי אופן חלוקת הסכומים מכרית הביטחון לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו, הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקה זו הינה בתיאום ובאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כאמור במכתבו למנהל המיוחד מיום 27 באוגוסט 2013.

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות

בתקופת הדוח חלו עדכונים בחלק מההליכים המשפטיים שנזכרו בביאור מס' 15 לדוחות הכספיים השנתיים, כמפורט להלן:

א. בג"ץ 2959/11 עתירת קרן הפנסיה עתודות הותיקה וקרן הע"ל ואח' נ' שר האוצר, קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר ואח' – בעניין "כרית הביטחון" (ביאור 15(ח)):

משטרם הושלמו הליכי החקיקה בהתאם להצעת החוק שגובשה על ידי המדינה, האריך בג"צ את המועד להגשת הודעת עדכון בנושא מטעם המדינה עד ליום 15.12.2014.

ב. תביעת חיים סלוביצ'ק נ' "עמיתים" וקרן מקפת - בקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית:

ביום 2.7.2014 הגיש התובע לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כנגד "עמיתים" ומקפת בצירוף בקשה להכיר בה כייצוגית. בתביעתו האישית, מלין התובע על עיכוב של מספר חודשים בתשלום יתרת הסכומים שהיו צבורים בחשבונו בקרן הפנסיה וכן על כך שלא קיבל מענה לפנייתו ופניית באת כוחו למתן הסברים שונים אודות פרטי התשלום שקיבל מהקרן. בהתאם, דורש התובע לחייב את מקפת בתשלום ריבית פיגורים הקבועה בתקנות מס הכנסה בגין האיחור בתשלום שקיבל, שעה שהקרן ביצעה, לטענתו, את התשלום כ- 100 ימים לאחר שהיו בידיה כל המסמכים הנדרשים.

במסגרת בקשתו להכיר בתביעה כייצוגית, מגדיר התובע את הקבוצה היציגה כעמיתים שביקשו למשוך כספים מהקרנות במשך 7 השנים טרם הגשת התביעה, אשר הקרנות פעלו לגביהם בניגוד להוראות תקנות מס הכנסה בכל הנוגע לאי תשלום ריבית פיגורים בגין איחור בתשלומים ואי מתן מידע והסברים המתחייבים על פי דין אודות התשלום ששולם לעמיתים.

בשלב זה לומדות הקרנות את פרטי תביעה והבקשה להכרה בה כייצוגית, אולם מהערכה ראשונית נראה כי הקרנות צפויות להדוף את כלל הטענות הנטענות כלפיהן, הן בשאלת הייצוגיות והן בתביעה הפרטנית.

ג. תביעת הקרנות כנגד ההסתדרות (ביאור 15(ג)):

ביום 12 באוגוסט 2014, ניתן פסק הבוררות בידי השופטים בדימוס תיאודור אור ובעז אוקון.

לעניין טענת ההתיישנות שהעלו הנתבעות - הבוררים קובעים כי לא הוכח בפניהם כי יש לחשב את תקופת ההתיישנות ממועד מאוחר ליום התגבשות העילה בכל אחת מהתביעות, ומשכך דין התביעות להידחות מחמת התיישנות. יצוין כי לעניין זה הבוררים מתבססים על ניתוח העובדות והנסיבות הפרטניות והמיוחדות שהובאו בפניהם בנוגע לתביעות כאמור.

לעניין השיקולים הציבוריים בדבר התנהלות ההסתדרות, חברת העובדים והחברות הקשורות אליהן - הבוררים מותחים בפסק דינם ביקורת חריפה על דרך ההתנהלות של ההסתדרות. הבוררים קובעים, בין היתר, כי התנהלות ההסתדרות היתה רחוקה מלהניח את הדעת, וכי לפחות בחלק מהמקרים היתה נגועה בניגוד עניינים בוטה ואף דוקר את העין; כי החלטות שונות על העברת כספים מהקרנות להסתדרות, אשר נעשו בהנחיית ההסתדרות, התקבלו לעיתים בלא דיון כלל, ובוודאי בלי דיון מעמיק; כי לגופו של עניין, לא נמצאה במקרים רבים הצדקה להעברת הכספים להסתדרות ומבלי שנעשתה הערכה כלכלית ממשית; כי בנטילת הכספים להסתדרות לא הובא המשקל הנדרש לעניין האינטרסים של העמיתים בקרנות; כי העברת הכספים להסתדרות ולגופים קשורים אליה הפכה לשיטה והיא נמשכה לאורך זמן;

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות (המשך)

ג. תביעת הקרנות כנגד ההסתדרות (ביאור 15(ג) (המשך)):

כי התנהלותן של ההסתדרות וחברת העובדים הביאה לגריעה מכספי החוסכים בהווה, מכספי החוסכים בעתיד ומזכויות בני משפחותיהם ושאידיהם; כי "ההצעה" שניתנה לקרנות להשקיע באגרות חוב צמותות גרמה לקרנות הפסד בטוח מראש, במיוחד על רקע שיעורי האינפלציה הגבוהים באותה עת ועל רקע אפיקי השקעה אחרים שהיו עשויים להבטיח את כספי החוסכים; כי לא היה בהעברת הכספים מהקרנות להסתדרות כדי להבטיח ל"חוסך הקטן" נתח כלשהו מפעילות כלכלית אמיתית, ומשכך ההיקף הרחב של הפעילות היה חייב להסתיים בקריסה; וכי על ההסתדרות היה להימנע מלהכתיב התנהלות בלתי כלכלית מבחינתן של הקרנות.

הפיצויים שנפסקו לקרנות - בפסק הבוררות נקבע כי על ההסתדרות לשלם לקרנות סכום של 10 מיליון ש"ח. הבוררים קובעים, בין היתר, כי מאחר שדין התביעה היה להידחות בשל התיישנות, כמפורט לעיל, הרי שסכום הפיצויים אינו יכול להיגזר מסכומי הנוזק או ההשבה הנטענים על ידי הקרנות. יחד עם זאת, הבוררים קובעים בהכרעתם, כי סכום הפיצויים אינו יכול שיהיה סמלי או זניח בשל הביקורת על המעשים והמחדלים של ההסתדרות. ניתנה בפסק הבוררות ארכה לצדדים של חודש ימים כדי להגיע להסכמה בדבר אופן תשלום הסכום שנפסק, וככל שלא תושג הסכמה כאמור, יכריעו הבוררים בעניין זה. במהלך הרבעון השלישי לשנת 2014 שילמה ההסתדרות לקרנות את מלוא סכום הפיצוי שנפסק במסגרת פסק הבוררות.

ד. תביעת עירית אבישי-צביאל נ' המנהל המיוחד, מבטחים וק"מ - בקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית

ביום 23.9.2014 הגישה התובעת תביעה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה כנגד המנהל המיוחד, מבטחים וק"מ בצירוף בקשה להכיר בה כייצוגית. בתביעתה, קובלת התובעת על משך הזמן שנדרש לקרנות להעביר את הכספים לחשבונה לאחר הגשת בקשה למשיכת כספים. לטענת התובעת, מבטחים השיבה לידיה את הכספים לאחר 4 חודשים ממועד הגשת הבקשה ואילו ק"מ ביצעה את החזרת הכספים לאחר 6 חודשים. לשיטת התובעת, בהיעדר הוראת חוק או הוראה תקנונית הקובעת מועד מירבי לביצוע החזרת הכספים לבקשת עמית, חובה על הקרנות לעשות כן בתוך זמן סביר שאינו עולה על 4 ימים ממועד הגשת הבקשה למשיכת כספים מצידו של העמית. בנסיבות אלה, עותרת התובעת בתביעתה לחיוב הקרנות בתשלום הפרשי ריבית פיגורים על פי ריבית חריגה בחשבון עו"ש בבנק הפועלים שאין לו מסגרת, בכל איחור בהחזרת כספים לעמית העולה על 4 ימים ממועד הגשת הבקשה למשיכת כספים ועד למועד התשלום בפועל. כמו כן, טוענת התובעת כי על הקרנות לשלם על סכום ריבית הפיגורים, כאמור, גם הפרשי ריבית והצמדה החל מהמועד בו הושבו הכספים לעמית באמצעות הקרנות ועד למועד ביצוע התשלום הנוסף בגין הפיגור, כאמור.

במסגרת בקשתה להכיר בתביעתה כייצוגית, דורשת התובעת לכלול בקבוצה הייצוגית מטעמה את כלל העמיתים שביקשו למשוך את כספיהם מהקרנות במהלך 7 השנים שקדמו לתביעה.

בימים אלה לומדות הקרנות את הטענות המפורטות בתובענה ועורכות את הבדיקות הנדרשות לצורך גיבוש מענה לגופה של התביעה וכן ביחס לטענות הנטענות בבקשה להכיר בה כייצוגית.

ביאור 6: - הוצאות הנהלה וכלליות

להלן ההרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2013	2014	2013	2014	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח					
12,471	9,371	9,382	3,237	3,290	הוצאות דמי ניהול - הראל
172	452	(788)	73	(559)	ניהול קרנות פנסיה בע"מ
637	451	528	179	174	הוצאות הנהלה וכלליות
8	-	-	-	-	מחשוב, נטו
13,288	10,274	9,122	3,489	2,905	הפחתת רכוש אחר סה"כ

ביאור 7: - ארועים שלאחר תאריך הדוח

ביום 17 בנובמבר 2014 נחתם הסכם בין קרן הפנסיה נתיב לבין הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, שהיא החברה המספקת שירותי תפעול לקרן הפנסיה, וזאת בהמשך להסכמים ולהסדרים בין הצדדים עד אותו מועד. ההסכם האמור מסדיר שני עניינים מרכזיים: האחד - מועד סיום שירותי התפעול שמספקת חברת הראל לקרן נתיב נקבע ליום 28 בפברואר 2017 (וניתנה האפשרות להאריך מועד זה בהתאם לצורך); השני - קביעת גובה דמי הניהול שתשלם נתיב לחברת הראל, וזאת למשך התקופה מיום 1 ביולי 2014 ועד תום תקופת שירותי התפעול.